N°. 461. 1854.

DE GRONDWET.

VRIJDAG 17 NOVEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

TE ...GELE

Wat men wil.

I.

Een dagblad in de residentie heeft, gelijk het zelf verklaarde, op schertsende, maar ook op ernstige wijze, een antwoord trachten te geven op eene vraag, welke zich voorstelde te doen aan eene, de „tegenovergestelde rigting” vijandige oppositie: „wat wil men eigenlijk?” Wij hebben reeds dat antwoord aan de waarheid getoetst en de uitkomsten van dat onderzoek in een afzonderlijk artikel blootgelegd, opdat de Natie oordeele. Wij mogen het echter daarbij niet laten; het slot van het bedoelde artikel slaat een toon aan, dien wij niet voor de eerste maal vernamen en die, in meerdere of mindere mate van gelijkenis, de stem van het tegenwoordig Ministerie nabootst, zoo het al niet die stem zelve is. In eene reeks van artikelen hebben wij de meeste begrootings-wetten behandeld en, zoo wij meenen, uit een politiek en finantieel oogpunt, op afdoende gronden ons ongunstig oordeel gestaafd. Daaruit kan voldoende blijken, *wat* wij willen en dat, 't geen wij willen, strookt met den eisch van een eerlijk constitutionneel beheer. Na de lezing der voorloopige verslagen van de Tweede Kamer over de verschillende hoofdstukken, hebben wij geene aanleiding gevonden, om iets van het oordeel, dat wij uitspraken, terug te nemen; en de inzage der memoriën van beantwoording der Regering hebben te eerder gestrekt, om ons in dat oordeel te versterken, naarmate wij meer en meer overtuigd werden van den inconstitutionnelen geest van het Ministerie, die zich steeds blijft openbaren in dezelfde trekken, die het altijd aan zijn oorsprong doet gelijk zijn, of wel de vergelijking te sprekender maakt met dien kunstenaar, waarvan de heer BAUD in der tijd eene treffende en onvergetelijke schildering ophing.

Vraagt men ons: wat men wil? wij antwoorden: eerlijkheid in beginselen, eerlijkheid in middelen. Voldoet daaraan *dit* Ministerie? Ons antwoord is stellig en ontkennend: *stellig*, als wij letten op hetgeen men *zegt*, *ontkennend*, als wij acht geven op wat men *verrigt*.

Wij wijzen op het bedoelde artikel in *de Nieuwsbode* en op de regeringsantwoorden; in den loop van ons betoog zal het ons niet ontbreken aan menige proeve van die beginselloosheid, die, waar het voegt woorden met daden te bevestigen, het gemis van zelfstandige kracht aan den dag brengt. Eene karakterloosheid, waartegen zich een ieder moet verzetten, die eerlijkheid van beginselen aan eerlijkheid van middelen paart, en waarop toepasselijk is, wat in de Tweede Kamer werd gezegd: „Wij zijn niet hier, om de waarheid te bedekken of te verbloemen, noch om tusschen het vóór en tegen gestadig te wankelen, noch om hetgeen *velen* of *zeer velen* in den lande goedkeuren of mispsijzen tot rigtsnoer te nemen. Wij zijn hier om de waarheid, naar onze overtuiging, helder aan den dag te doen komen, en, voor zooveel wij kunnen, te doen zegevieren.”

In de Memorie van Beantwoording worden, over het algemeen, de gevoelens der leden, waar het belangrijke punten van verschil betreft, tegenover elkander gesteld en is de bekende taktiek gevolgd, om op eene ministeriële meerderheid te rekenen. Met eene naïve openhartigheid werd dit op de volgende wijze uitgedrukt: „Men zegt wel, het cijfer der staatsbegrooting is bovenmatig opgedreven, het klimt jaarlijks, de bezuinigingen, in vorige jaren ingevoerd, verdwijnen daardoor geheel. De meerderheid der Tweede Kamer heeft dit bij het onderzoek der begrooting te kennen gegeven. Maar men vergeet, dat die meerderheid slechts zamengesteld was uit de aanwezige leden in de afdeelingen, en het is uit het openbaar gemaakt verslag der Kamer gebleken, dat welligt meer dan een derde der leden aan het onderzoek in de sectiën geen deel genomen heeft. Wat dus het gevoelen der Kamer is, zal uit de te houden discussiën moeten blijken.” Al het gewigt van het gemeen overleg tusschen de Regering en de Volksvertegenwoordiging wordt, derhalve, weggecijferd; en van de, voorzeker niet prijzenswaardige omstandigheid, dat vele leden het onderzoek in de sectiën niet bijwoonden, wordt gebruik gemaakt om al de wenken en raadgevingen der overige leden in den wind te slaan. Zoodra slechts voor eene beslissende meerderheid moet worden gevreesd, schijnt men tot wijziging gereed; zoolang men echter meent op een aaneengesloten getal stemmen te kunnen rekenen, wordt aan geene verandering gedacht. Daarom zegt dan ook *de Nieuwsbode*: „Zijn de voorgestelde uitgaven werkelijk noodzakelijk? Men onderzoeke dit bij de behandeling van elk hoofdstuk met naauwgezetheid; men make, zoo men het noodig acht, *van het regt van amendement gebruik*, om uitgaven te doen vervallen.” Hoe ligt, denkt men, neemt de Kamer, afgemat of niet altijd wakker genoeg, toch aan, wat nu wordt afgekeurd. De kans is ligt te wagen: waarom *reeds nu* te veranderen en te wijzigen? Maar wanneer men den loop nagaat, dien de staatsbegrooting moet doorwandelen vóór en aleer zij aan de goedkeuring der Vertegenwoordiging kan worden onderworpen, en die door den Minister van Finantiën bij het Regeringsantwoord over het Iste hoofdstuk wordt herinnerd, „het overleg in den Raad van Ministers, de goedkeuring van het geëerbiedigde Hoofd van den Staat en het onderzoek bij den Raad van State”, dan moet het gemeen overleg met de Volksvertegenwoordiging de hoofdstrekking hebben, dat men, langs den weg van redelijke overtuiging, komt tot eene overeenstemming omtrent het bedrag van een totaal cijfer der begrooting, dat geene aanzienlijke veranderingen gedoogt; terwijl de amendementen, die er worden voorgesteld, slechts betrekking mogen hebben tot min beduidende uitgaven. Dat beginsel wordt door het tegenwoordig Ministerie geschonden; daardoor blijkt juist de onwaarheid van hetgeen *de Nieuwsbode* durft beweren: „Geen der Ministers is, naar wij meenen, zoo zeer aan zijne portefeuille geklampt, dat hij niet zijne plaats aan anderen zou willen inruimen”; ook niet de Minister van Finantiën, die zich beroemde, „dat hij die portefeuille niet had gezocht, maar dat die hem is aangeboden”; die in de aanvaarding der gewigtige betrekking meer waarde stelde dan in de eer der aanbieding.

Wij gaan een stap verder.

„De Regering heeft zich geenszins ontveinsd, dat het eindcijfer op het eerste gezigt een ongunstigen indruk zou kunnen maken.” Die bekentenis heeft ons getroffen; omdat zij ons, als het ware, een blik vergunt in het geweten van den Minister, die haar aflegde. Waarom een *ongunstigen* indruk, zoo men meent, „dat dit eindcijfer toch, op zich zelf beschouwd, geene reden tot ernstige klagten *kon* opleveren”? Waarom, *op het eerste gezigt*, zoo „aan een *hooger* eindcijfer nog niet het bewijs kleven kan, dat men zich aan verspilling schuldig maakt of te veel toegeeft aan eene neiging om de uitgaven op te drijven”?

Maar die stem van het ministeriële geweten wordt verdoofd door redeneringen als deze: „Wanneer de middelen in voldoende ruimte naar 's Rijks schatkist vloeijen, mag het een punt van overweging uitmaken, of niet vele openbare werken oneindig meer voordeel voor het algemeen vertier aanbrengen, dan het aandeel in 's Rijks middelen, dat daarvoor wordt afgezonderd, ongerief aan de ingezetenen berokkent.” En, inderdaad, belagchelijk is de verdediging: „*Onnutte werken* ten uitvoer te doen brengen, alleen om de arbeidende klasse brood te verschaffen, ligt *niet* in de bedoeling der Regering;” want gewis is de afstand groot, die er ligt tusschen *onnutte* en *hoogst nuttige*, even als tusschen *gewenschte* en *noodzakelijke* werken. Neen, dien weg mogen wij niet op; voor ons blijft, bij de beoordeeling der staatsbegrooting, met het oog op de krachten der Natie en de behoeften *in gewone tijden*, *het eindcijfer* hoofdzakelijk het punt, waarom wij ons bewegen.

De eigene woorden van den Minister zullen ons wapenen aan de hand geven, om hem op zijn eigen gebied te bestrijden.

Wij hebben vroeger gezegd (n°. 427): „de zucht tot gestadige verhooging der uitgaven wordt dus onbewimpeld gevolgd.” Wij voegen er thans met nadruk bij, dat men die zucht wel tracht te verbergen; maar dat de toeleg zelf niet verborgen blijft.

Het eindcijfer, hoe hoog ook, is nog niet hoog genoeg geklommen; in den loop des dienstjaars zal menige verhooging nog moeten worden gevraagd. Een verstandig en wijs beheer let op alle mogelijke voorkomende omstandigheden; van daar, dat een post voor *onvoorziene* uitgaven op elke begrooting eene plaats vindt. En wat geschiedt nu? „Men heeft de aanmerking gemaakt, dat de som voor onvoorziene uitgaven *verlaagd* is, misschien om de verhooging van het eindcijfer minder in het oog te doen vallen. De Regering heeft gaarne van haren kant medegewerkt om het bedrag van elk artikel, zooveel mogelijk, te beperken. *Zij wil echter niet ontkennen*, dat, naarmate de som voor onvoorziene uitgaven lager wordt gesteld, *er meer gevaar bestaat* dat, zoo al niet tot *aanvullings-* dan toch tot *wijzigings-wetten* de behoefte *kan* geboren worden.”

Er bestaat dus een gegrond vooruitzigt, dat voor *onvoorziene* uitgaven nadere *verhooging* noodzakelijk zal worden.

Maar buiten *die* onvoorziene uitgaven kan en mag er dus *niets* zijn, wat buiten de begrooting blijft en onder *te voorziene* uitgaven moet worden gesteld. Waar zijn dan nu de uitgaven te vinden, die aan de Rhijnspoorweg-maatschappij, voor het Scheepvaartkanaal van Assen naar Groningen, voor het Noordbrabantsche uitwateringskanaal en voor het stoomgemaal aan den IJssel moeten worden uitgekeerd en besteed? De Regering erkent „dat het bij haar *twijfelachtig* blijft, of ze voor het dienstjaar 1855 zullen gevorderd worden.” Is het dan ook twijfelachtig, of *ze* tot de *te voorziene* uitgaven behooren? Voorzeker geenzins; maar dan ook mogen de Staten-Generaal de begrooting, *zoo als zij daar ligt*, niet goedkeuren; want de Minister kan niet tegenspreken, dat er *waarschijnlijkheid* bestaat en het niet onmogelijk is, dat voor *die* werken en tot aanvulling der som voor *onvoorziene* uitgaven, ten minste één millioen zal gevorderd worden. Welnu: de begrooting voor 1855 sluit met een *voordeelig* saldo van niet meer dan ƒ 267,704,47½; door welk middel zal dan de Minister slechts ééne der reeds wettelijk toegestane uitgaven, bijv. de ƒ 400,000 aan de Rhijnspoorweg-maatschappij dekken? *In het eigen stelsel van den Minister van Finantien is er dus gegronde reden tot verwerping der begrooting.* De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* zegt: „Wil de oppositie de staats-begrooting voor 1855 verwerpen, wil zij dat doen in den tegenwoordigen tijd: zij drage er de verantwoordelijkheid van.” *Wij* zeggen: en die nog prijs stellen op eerlijkheid van beginselen en eerlijkheid van middelen, zeggen het ons na: „Wil een aaneengesloten getal stemmen in de Tweede Kamer de begrooting, *zoo als zij daar ligt*, aannemen: zij doe zulks, maar drage er de verantwoordelijkheid van.”

Wij wenschen geen oogenblik ontrouw te worden aan onze vroegere verklaring: „het is niet om de *personen*, maar om de *zaken* te doen; het doet ons leed dat het vorig Ministerie is afgetreden; maar dit zal ons niet tegenhouden om aan de tegenwoordige Bewindslieden ondersteuning te verleenen, *zoo hunne voorstellen of maatregelen dit veroorloven.*”

Het is die getrouwheid aan ons beginsel, om, altijd en in alles, enkel het belang van het Vaderland in het oog te houden en te bevorderen, dat wij het antwoord niet schuldig blijven op de vraag: *„wat wil men?”*

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Onze lezers zijn reeds bekend met de uit Weenen en Parijs ontvangen telegrafische depêches, bevattende berigten uit de Krim. Eene andere depêche uit Londen (Dingsdag 14 November 's namiddags) is slechts in een gedeelte der oplage van ons vorig nommer geplaatst, waarom wij het niet ongeraden achten, haar hier te herhalen:

«Eene derde editie van den *Times* bevat het volgende berigt:

«De tijding van den uitval was maar al te waar. Uit goede bron geputte berigten melden, dat de Engelschen een zeer aanzienlijk verlies hebben geleden en drie hunner generaals gekwetst zijn. Volgens nader ontvangen tijdingen zijn de Russen op het laatst met een verlies van 3300 man teruggeslagen.» Overigens is het nieuws van den dag zeer schraal. De meeste berigten zijn met elkander in lijnregten strijd; zoo deelen, o. a. verscheidene bladen eene depêche mede, waarin gesproken wordt van een gevecht, dat op den 6den zou hebben plaats gehad, maar de bijzonderheden van die depêche zelven bewijzen, dat men alleen den strijd van den 5den bedoelen kon, die, geheel ten onregte, op de dagteekening van den 6den is gesteld. Anderen spreken van eene bestorming, welke den 7den zou hebben plaats gehad, terwijl nog anderen, integendeel, bevestigen, dat de slag van den 5den de belegeringswerken heeft doen staken, en wel in die mate, dat eene bestorming eerst tien dagen later zou mogelijk zijn. Meer dergelijke berigten zijn in omloop, waarvan de tegenstrijdigheid te zeer in het oog loopt, dan dat het noodig zou zijn de aandacht onzer lezers daarop te vestigen. Meer dan ooit is het thans zaak geen geloof te hechten aan berigten, waarvan de juistheid betwijfelbaar is, waarvan men de bron niet kan aanwijzen, en vooral ook, om niet te hechten aan de zenuwachtige grillen en luimen van de beurs. De *Indus* is te Marseille aangekomen, maar de berigten, welke dat stoomschip aanbrengt zijn van vroegere dagteekening dan die van de *Tabor*. Met de *Sinaï* zijn echter den 15 dezer te Marseille berigten uit de Krim aangebragt tot den 3den dezer. Zij zijn van den volgenden inhoud:

«Het stormloopen op Sebastopol was bepaald op den 5den. Van de 8000 vrijwilligers, die zich daartoe hebben aangegeven, zijn er 4000 door het lot aangewezen. Prins Napoleon zal de stormkolonnen aanvoeren. Zij zullen het eerst de forten van het kerkhof aanvallen. Het ongeduld der troepen was, als het ware, koortsachtig.

«De gezondheidstoestand der stad was verschrikkelijk. De zee werpt de daarin geworpen lijken terug. In het hospitaal zijn 2000 zieken bij een brand omgekomen.

«Het vuur der vesting verminderde. De huizen zijn in citadellen veranderd, en sommigen van kanonnen voorzien. Vier Russische schepen zijn verbrand. Eene belegeringsdivisie heeft het observatie-corps versterkt.

Sir Edmund Lyons bewaakt met een gedeelte der vloot de zee van Azoff. Al de passerende schepen worden aan een gestreng onderzoek onderworpen. Admiraal Bruat heeft te Talta eene ontscheping bewerkstelligd. De *Caeique* en de *Spitfire*, aan de monding van den Dnieper gestationneerd, seinen de passage der Russische troepen over Perekop.

«Het weder in de Krim was zeer schoon. In de Zwarte zee waren vele rampen voorgevallen. De schepen, die den 17den schade hebben geleden, waren teruggekeerd.

«De vloten van Hamelin en Dundas, in de baai van Katcha, bewezen groote diensten aan het leger te land.

«De Russische Donau-flotille te Ismaïl zal weldra worden aangetast.»

Het *Journal de Débats* deelt het volgende mede omtrent den rang, dien de beide Russische prinsen, welker aankomst te Sebastopol door generaal Canrobert is gemeld, in het leger bekleeden.

De groot-hertog Nikolaas, vijfde zoon van den Keizer, is 23 jaren oud. Hij is inspecteur-generaal van de genie, adjudant van den Keizer, kolonel-titulair van een regement dragonders, van een reg. grenadiers en het reg. kurassiers van Astracan. Bovendien staat onder zijne bevelen het 2de reg. Oostenrijksche huzaren en is hij chef van het 5de reg. Pruissische kurassiers.

De groot-hertog Michael, zesde en laatste zoon van den Keizer, is 22 jaren oud. Hij voert den titel van kwartiermeester generaal van de artillerie en is bevelhebber van de 2de brigade artillerie van de keizerlijke garde, adjudant des Keizers, kolonel van het regement lanciers, van een reg. dragonders en van een reg. jagers te paard. Bovendien staat onder zijne bevelen het 26e reg. Oostenrijksche infanterie, en is hij chef van het 4e reg. Pruissische huzaren.

Men leest in eene particuliere correspondentie van den *Times*:

Eenige deserteurs zijn des namiddags bij ons gekomen, en hebben verklaard, dat de stad in een zeer hagchelijken toestand verkeert, dat er ziekte heerschte, en dat vele menschen daaraan reeds bezweken zijn.

Indien die mededeeling waarheid behelst, dan mag men daaruit afleiden, ook in verband met de van andere zijden thans bekend geworden bijzonderheden omtrent het beleg, dat Sebastopol meer en meer in een staat van uitputting geraakt. De moedeloosheid, waaraan men zich in de laatste dagen in Frankrijk heeft overgegeven wordt dan ook geenszins gewettigd, ofschoon men erkennen moet, dat de vesting heftigen en hardnekkigen weerstand biedt en dat Sebastopol op verre na geen papieren stad is, die, gelijk velen welligt dachten, bij het eerste gebulder van het kanon zou instorten, even als de muren van Jericho bij het trompetgeschal van Jozua. In Engeland heeft de bevolking, in tegenstelling der Franschen, in de laatste dagen meer bezadigdheid en goed vertrouwen op de onderneming aan den dag gelegd. De Brit laat ook niet zoo spoedig den moed zinken. Hij zegt zeer teregt: «Rome is niet op één dag gebouwd en Sebastopol niet op één dag genomen.»

Men meldt nog altijd, dat Omar-Pacha zijne aanvallende beweging naar de Pruth heeft aangevangen; maar tot dusver wordt dit zoo dikwerf herhaald berigt door geen enkel merkwaardig feit bevestigd.

De berigten uit Berlijn zijn heden weder minder gunstig luidende ten aanzien eener algeheele overeenstemming tusschen Oostenrijk en Pruissen.

De Duitsche diplomatie heeft zich steeds achter een ondoorschijnenden sluijer weten te verbergen en dit doet zij thans weder. Wij gelooven, dat het in dien stand van zaken raadzaam is, eene gebeurtenis af te wachten, die even als het *Deus ex machina* zal oplossen het raadsel, dat door alle staatkundige Œdipes wordt opgegeven.

In de Beijersche kamer der volksvertegenwoordigers openbaart zich veel oppositie tegen het ontwerp van wet op de verkiezingen. Dit ontwerp, dat met der daad als een grooten stap achterwaarts kan worden beschouwd, heeft volstrekt geen kans om aangenomen te worden. Men weet nog niet hoe dit geschil zal afloopen.

De Zwitsersche bondsraad, heeft in zijne zitting van 16 November na eene langdurige beraadslaging besloten aan de bondsvergadering een voorstel te doen tot afschaffing van de regten op koren, tarwe enz. tot het einde van het jaar 1855.

De Belgische kamer van volksvertegenwoordigers heeft den heer Delfosse herbenoemd tot president. Hij had 90 van de 97 stemmen op zich vereenigd. De heeren Vilain XIV en Vlijdt zijn benoemd tot vice-presidenten, en de heeren Ansiau, Vermeire, Maertens en Dumon tot secretarissen. Thans is bekend geworden het ontwerp van wet tot vermindering der lasten op de eerste levensbehoeften, dat door de Belgische regering aan de Kamers is voorgesteld. Daarbij wordt de vrije invoer toegestaan van tarwe, gepelde gerst, gierst, maïs, rogge, koren, enz., brood, beschuit, ossen, schapen en varkens. Voorts blijft ook gerookt en gepekeld vleesch vrij van invoer.

De uitvoer van aardappelen wordt verboden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

NIEUWE NOTA VAN DEN HEER VAN BOSSE,

ter beantwoording van hetgeen de Regering, in de Mem. van Beantwoording op het verslag der Kamer betrekkelijk Hoofdstuk I der Staatsbegrooting heeft aangevoerd ter bestrijding van de eerste Nota des heeren VAN BOSSE.

(Zie ons N°. 440.)

De bedenkingen, door den ondergeteekende in eene vorige nota ontwikkeld ten aanzien van het hooge cijfer der begrooting voor 1855, vergeleken met vroegere dienstjaren, zijn, wat het eerste punt, in die nota behandeld, betreft, door de Regering beantwoord hoofdzakelijk door een beroep op de vermeerdering van uitgaaf, welke in 1852 plaats vond, in vergelijking met de jaren 1850 en 1851.

Indien het feit, dat er in 1852 verhooging van uitgaaf plaats vond, door den ondergeteekende ontkend of zelfs bemanteld ware, dan zou deze grond van verontschuldiging meer kracht hebben dan nu.

Maar de ondergeteekende heeft, in zijne vorige nota, de cijfers van de uitgaven van vroegere jaren zelf opgegeven. Hij heeft zelf, in vroegere ambtsbetrekking, gewezen op de noodzakelijkheid om van den financiëlen toestand gebruik te maken tot het doen van eenige uitgaven, waartoe vroeger de gelegenheid ontbrak.

Men was echter vroeger van meening, dat zoodanige vermeerdering zoo na mogelijk moest opgewogen worden door inkrimping van uitgaven op andere deelen van de dienst. De voordragt tot verhooging ging vergezeld van voorstellen tot vermindering: de voordragten van regterlijke organisatie en van eene nieuwe comptabiliteitswet zijn daarvan de laatste getuigen. Men was ook geenszins van meening dat eene *onbepaald voortdurende* verhooging van uitgaven nuttig of wenschelijk was.

Dat dit inderdaad het stelsel der vorige Regering was, blijkt onwederlegbaar uit cijfers. Bij de opgave daarvan, laat de ondergeteekende de begrooting voor 1849 en hare uitkomsten weg. Al wat de Regering daaromtrent zegt, is van weinig kracht, wanneer men nagaat, dat die begrooting was opgemaakt in 1847, en eerst na 1848 ten uitvoer gelegd. Op *die* begrooting viel dus vrij wat meer te besparen dan op later opgemaakte.

Wanneer men, even als de Regering doet, het Hoofdstuk IX A en de kosten der vermunting, in 1850 en 1851 besteed, buiten de rekening laat, doch daarentegen de buitengewone credieten bij het eindcijfer optelt (in zooverre zij geene betrekking hebben tot de vermunting en tot de amortisatie), dan vindt men de volgende cijfers van *begrooting*:

1850	. . . . . .	*f* 33,819,532,94
1851	. . . . . .	» 34,082,093,61
1852	. . . . . .	» 34,616,723,97
1853	. . . . . .	» 34,744,437,11½
Daarentegen voor		
1854	. . . . . .	*f* 36,157,696,77½
1855 zonder credieten		» 36,336,511,42½

Doch dit laatste cijfer *moet* nog aanmerkelijk door latere credieten klimmen.

De begrooting voor 1853 werd voorgedragen tot een cijfer van	*f* 34,088,752,69½
Bij de indiening gaf de Regering te kennen, dat zij vermeerderd stond te worden met den tweeden termijn van het subsidie voor den Rijnspoorweg . .	» 490,000,00
Dit cijfer van . .	*f* 34,578,752,69½

was dus het maximum van uitgaaf, volgens haar gevoelen, dat voor 1853 kon aangenomen worden.

Dat cijfer is nog iets lager dan het cijfer der totale begrooting van 1852, evenzeer vermeerderd met de latere credieten, op het vermoedelijk opkomen van welke in 1851, bij de voordragt der begrooting, ook door de Regering was gewezen.

Zij meende dus in 1852, dat men voor 1853 het begrootingscijfer niet verder moest opvoeren.

De ondergeteekende meent te mogen vragen, of de tegenwoordige Regering *dat* stelsel ook *nu* is toegedaan.

Wat men ook van toekomstige credieten te denken hebbe het feit is daar, dat de raming der uitgaven voor 1855, *zonder* de te verwachten latere credieten, die van 1851, en veel meer de vroegere, *met* al de credieten daarvoor later toegestaan, met min of meer belangrijke sommen overtreft. En wat men ook beweren moge: de onderstelling dat de Regering in 1855 crediet-aanvragen, ten gezamenlijke bedrage van 1 millioen, doen zal, is niet in het minst wederlegd. De Regering betwist die stelling, doch, in grond, alleen voor zoover het beweren betreft, dat [illegible] *nu* op de begrooting daarvan had moeten blijken; de [illegible] zelve spreekt zij niet dadelijk tegen, en zij kan het moeijelijk doen. Men zal dus wèl doen, daarop voortdurend te blijven rekenen.

De ondergeteekende laat voorts in het midden, in hoe de Regering geacht kan worden betoogd te hebben wat betoogen wilde, namelijk, dat verhooging van uitgaven verhooging van het eindcijfer der begrooting niet bewijst dat er neiging tot vermeerdering van uitgaven bestaat zou vreezen daardoor de aandacht zijner medeleden te veel leiden van het punt, waarop het ten deze vóór en [illegible] alles aankomt: de *vergelijking van het eindcijfer der begrooting* voor 1855 met de eindcijfers van vroegere begrooting en van de vermoedelijke uitgaven in 1855 met de [illegible] gen uitkomsten van vorige diensten.

De Regering wil alleen de begrootingen vergeleken [illegible] ben, maar erkent daarbij dat de begrooting voor [illegible] *f* 2,854,417,81½ hooger is dan die voor de gelijksoortige onderwerpen in 1851. Zij laat de later verleende [illegible] verleenen credieten buiten de rekening. Maar, vermits credieten tot de uitgaven behooren, moeten zij, voor [illegible] ver zij gelijksoortige onderwerpen betreffen, wel [illegible] in rekening komen, wanneer men, gelijk de ondergeteekende deed, het oog vestigt op de *vermoedelijke uitkomsten* van de dienst.

Doet men dit, dan vindt men de volgende cijfers:

1855.

Eindcijfer der begrooting.	*f* 72,118,891
Af Hoofdstuk IX A.	» 35,782,379
	f 36,336,511
Bij voor latere credieten	» 1,000,000
	f 37,336,511
Besparingen hierop.	» 600,000
Blijft uitgaven. .	*f* 36,736,511

1851.

Eindcijfer der begrooting.		*f* 75,515,222
Af Hoofdstuk IX A.	*f* 40,517,759.89	
Vermuntingskosten .	» 915,369.22	
		» 41,433,129
		f 34,082,093
Af besparingen buiten die op Hoofdstuk IX A en de vermuntingskosten.		» 1,541,73[illegible]
		f 32,540,35[illegible]

Derhalve heeft 1855 eene vermoedelijke hoogere [illegible] boven 1851, van *f* 4,196,155.12, en (daar in [illegible] uitgaven, in ronde som, een millioen hooger [illegible] in 1851) van 3 millioen boven 1852.

En nu mag men vragen, of eene vermeerdering [illegible] uitgaaf van één millioen in drie jaren (1850—1853) vergelijking kan komen met eene vermeerdering van [illegible] van drie millioen evenzeer in drie jaren? vooral [illegible] de bezuinigingen, die nog te maken zijn, vooreerst [illegible] uitgesteld.

De verdediging van het hooge eindcijfer der begrooting verder door de Regering voorgedragen, kan de ondergeteekende hier met stilzwijgen voorbijgaan, ten einde niet de discussiën vooruit te loopen.

II. Hetgeen omtrent het tweede punt zijner nota, door de Regering wordt gezegd, voor zoover dit den ondergeteekende persoonlijk betreft, zal hij mede, hier met stilzwijgen voorbijgaan, omdat het niets ter zake doet. Hij bepaalt zich bij de opmerking, dat de omstandigheden waaronder de raming van inkomsten van 1852 opgemaakt werd, geheel andere waren dan de tegenwoordige.

De beschuldiging, dat zijne raming van de inkomsten voor het volgende jaar maar gaat en ligtvaardig is, [illegible] strekt, ongegrond. De feiten bewijzen het.

De Regering zag over het hoofd, dat de ondergeteekende met opzet, en om zelfs den schijn van overdrijving te ver-

den, een belangrijk onderdeel der Staats-inkomsten, de koloniale bijdragen, zelfs niet noemde.

En wat blijkt daaromtrent?

De Regering zelve geeft nu op, dat uit de Koloniale fondsen in 1854 eene som van *f* 4,200,000 boven de raming in de schatkist vloeide. (Zie § 6 van de Memorie van Beantwoording op het XIde hoofdstuk.) Zij raamt, tevens, de opbrengst der veilingen van koloniale producten voor 1855 *zeven* millioen lager, dan die *opbrengst* in 1854 en vroegere jaren was.

Zij neemt onder de *uitgaven* van de Koloniën in 1855 eene bijdrage op van twee millioen voor het herstel van het Indisch muntwezen, niettegenstaande zij reeds in 1854 meer fondsen beschikbaar heeft voor dat herstel, dan hare eigene raming van de kosten, daarvoor vereischt, bedraagt.

Immers bij de wet van 1 Mei jl., werd de begrooting dier kosten vastgesteld op.	*f* 36,000,000.00
En aan middelen aangewezen. . . .	» 34,807,514.71
Er ontbrak dus.	» 1,192,485.29.
Maar onder die middelen kwam niet voor de reserve uit de Koloniale fondsen over 1854	» 3,000,000.00.

Er is dus reeds nu *f* 1,807,514.71 meer aanwezig dan die begrooting bedroeg. Dit zal over 1855 met nog *f* 2,000.000 vermeerderen.

Ook in den Minister van Koloniën zal de ondergeteekende het niet afkeuren, dat hij voorzorgsmaatregelen neemt in eene moeijelijke zaak, zoo als die van het herstel van het muntwezen in Indie.

Maar wanneer men in 't oog houdt, dat in de laatste jaren niet minder dan vijf millioen werd bespaard, op de kosten van vervoer en verkoop der Indische producten; dat dus het koloniaal batig slot onmisbaar hooger moet klimmen dan de daarvoor nu geraamde som, — dan is het, naar de bescheidene meening des ondergeteekende, geene ligtvaardigheid te stellen, niet dat er in 1855 zooveel inkomsten zullen zijn als in 1854, niet dat er meer ontvangen zal worden dan in 1853, maar eenvoudig dat de inkomsten in 1855 wel gelijk zullen staan met die van 1853. Hij blijft dus dat cijfer staande houden.

De Regering beweert voorts, dat de politieke omstandigheden verbieden meer te doen dan zij voorstelde.

Dat er geen gevaar in kan zijn iets verder te gaan, blijkt reeds uit het bovenstaande.

Uit het voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, waaraan de ondergeteekende de eer heeft deel te nemen, blijkt overigens genoegzaam dat er geene gedachte bestaat om de inkomsten van 1855 te verminderen met het vol bedrag van het vermoedelijk batig slot, zoo als dit in de eerste nota berekend was, maar slechts met de kleinste helft daarvan, hoogstens *f* 1,500 000; behalve de opbrengst van het tonnegeld, op de afschaffing waarvan in de becijfering reeds gerekend was. Het geheele verschil van [illegible] eene som van nog niet één millioen.

De Regering wil de vermindering van lasten stellen op *f* 1,003,518.30½.

Naar het gedane voorstel, zou de vermindering voor 1855 zijn: » *f* 1,952.000.00.

Te weten: *f* 1,500.000 voor de brandstoffen en *f* 452.000 voor het tonnegeld.

Door deze beschouwing verliest dan ook de aanmerking van de Regering, omtrent het onverantwoordelijke eener vermindering van lasten tot een bedrag van *f* 3,200.000 geheel hare kracht. En wanneer zij, aan het slot harer beantwoording, ook de vermindering van inkomsten tot een bedrag van *f* 2,100.000 afkeurt, zoo houde men in het oog, dat *dat cijfer*, zoo als het dáár wordt aangenomen, eerst te voorschijn treedt *na de aftrekking* van de opbrengst der tonnegelden, en dus alleen vergeleken moet worden met het cijfer van het verlies, dat de afschaffing van den accijns op de brandstoffen te weeg moet brengen in 1855, dat is *f* 1,500.000.

Op het berekende batig slot ad *f* 3,200.000, meent de Regering veel te kunnen afdingen.

Zij beweert, dat de renten van het fonds der muntbiljetten niet in aanmerking kunnen komen, omdat zij voor[...] die eens vooral tot amortisatie van schuld te bestemmen. [...] de regering op 25 October het voorstel zou doen, [...] het stelsel van amortisatie-fondsen terug te keeren, [...] de ondergeteekende onmogelijk voorzien op den 7 October, toen hij zijne nota indiende. Doch, zoolang dat [...] nog niet tot wet is verheven, zal de ondergeteekende voortgaan met de vrijvallende renten van dat fonds [...] de baten van de dienst te rekenen, vooral naardien [...] bedrag van die renten, — werd het voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen aangenomen, [...] tot amortisatie aangewend zoude kunnen worden [...] het voorstel der regering.

De Regering beweert ook, dat de beschikbare fondsen terstond tot amortisatie kunnen besteed worden, [...] niet ten bedrage van acht millioen; dat derhalve [...] *f* 350,000 meer op de renten van 1855 kunnen bespaard worden.

De ondergeteekende houdt het tegendeel staande.

De opgaven der Regering bewijzen al wederom, dat zijne raming van acht millioen voor amortisatie uiterst gematigd was. [...] geeft, bij haar antwoord betreffende het Hoofdstuk [...] op, dat er uit vorige diensten

beschikbaar is	*f* 5,889,729.80
Het saldo van het Domeinfonds, blijkens dezelfde opgave, is.	» 1,000,000.00
Uit Koloniale fondsen is boven de [...] in 1853 beschikbaar. . . .	» 4,200,000.00
Te zamen alzoo. . .	*f* 11,089,729,80

Buiten hetgeen de middelen en de besparingen van 1854 nu nog daarenboven kunnen opleveren (en alleen op het Hoofdstuk IX. *A* blijft bijna één millioen in dit jaar onbeschikt), blijkt daaruit onwederlegbaar, dat de Regering de middelen bezit, om ten minste acht millioen tot amortisatie te besteden. — De berekende besparing van *f* 350,000 aan rente kan derhalve, buiten twijfel, verkregen worden, wanneer de Regering nu nog zorgt, dat zij de magtiging verkrijgt om over de som te beschikken.

Eindelijk zegt de Regering, dat, wanneer men meer middelen kon missen dan zij berekende, er geene sprake zou zijn van de verhooging van de opcenten op het gedisteleerd.

De ondergeteekende meende, in zijne vorige nota, die opcenten te kunnen behouden, ook al met het doel, om te doen zien dat hij niet ligtvaardig denkt over de staatsinkomsten. Doch men late die weg. Dit zal dan een verschil in zijne rekening maken van *f* 374,220. Maar dan blijft er nog altijd over 1855 een vermoedelijk batig slot van ruim *f* 2,800,000, dus ruim toereikende om te voorzien in eene vermindering van inkomsten ten bedrage van 1,500.000, die voor dat jaar het gevolg zou zijn van het voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen.

De ondergeteekende meent, dat het gezegde voldingend is om te bewijzen, dat zijne berekening niet mank gaat. Hij wijst vooral daarop, dat in al zijne berekeningen begrepen is *één* millioen voor latere credieten, en dat er *niets* wordt gesteld voor hoogere bijdragen van de koloniale geldmiddelen, waarvan de raming *zeven* millioen lager dan de opbrengst in de laatste jaren was, zonder dat er eenige bijzondere reden daarvoor bestaat, maar alleen met het oog op eventualiteiten.

Over die eventualiteiten zal hij thans niet spreken, maar zich bepalen bij de opmerking, dat de vrees, die bij de Regering daarvoor bestaat, niet zeer groot schijnt te zijn, alzoo die haar niet verhinderd heeft, de begrooting van uitgaven *algemeen*, en niet alleen voor het Departement van Oorlog, te verhoogen, en tevens een voorstel te doen tot vermindering van inkomsten, derhalve in 1855 veel verder te gaan dan in 1853 door negen leden van de Tweede Kamer werd voorgesteld.

's Gravenhage,
15 November 1854.

VAN BOSSE.

De Commissie van Rapporteurs voor het Wets-ontwerp tot vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor 1855, betreffende het Departement van Marine, heeft, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Beantwoording, door de Regering den 4den November jl. ingezonden, geen nader onderzoek te dezer zake zake in de afdeelingen der Kamer noodig geoordeeld.

Terwijl de Commissie gemeend heeft, zich overigens van het uitbrengen van een eigen oordeel omtrent de punten, in de gewisselde stukken behandeld, te mogen onthouden, kan zij het niet anders dan betreuren, dat de Regering geene aanleiding heeft gevonden om nu reeds bepaalde voorstellen tot herstel van 's Lands vloot uit den tegenwoordigen staat van verval te doen; zoodat waarschijnlijk meer dan een jaar zal moeten verloopen eer daartoe de hand aan 't werk zal kunnen worden geslagen.

Ook heeft het de aandacht der Commissie getrokken, dat er weinig overeenstemming heerscht tusschen hetgeen bij het aanbieden der tegenwoordige Staatsbegrooting vermeld werd omtrent vier in aanbouw zijnde schepen en hetgeen thans in § 2 der Memorie van Beantwoording deswege wordt aangekondigd. Volgens den staat no. 42 zou de aanbouw van het fregat *Prinses Sophia*, de korvet *Java* en de brik *het Zeepaard* worden voortgezet, en volgens den staat no. 44, was op 1o. Julij 1854, de brik *de Cachelot* nagenoeg geheel gereed. Thans wordt uitdrukkelijk gezegd, dat deze vier schepen, als naar een verkeerd plan gebouwd, niet zullen worden voltooid, maar dat zij, zoover noodig, uit elkander zullen worden genomen, om ze door andere schepen naar nieuwe plannen te doen vervangen.

's Gravenhage, 16 November.

Z. M. heeft benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, dr. F. W. Junghuhn, laatstelijk lid der natuurkundige commissie in Nederlandsch Indie.

Z. M. heeft de benoeming van P. Spaan, burgem. der gem. Avenhorn, tot secretaris dier gemeente, bekrachtigd, alsmede de benoeming van mr. J. Gratama, burgem. der gem. Nijeveen, tot secretaris dier gem.

Z. M. heeft benoemd tot plaatsverv. van den kantonregter te Assen, mr. A. Vos, procureur aldaar; tot procureur bij het Provinciaal Geregtshof in Noordholland en bij de arrondissements-regtbank te Amsterdam, mr. J. H. van Eijs advocaat aldaar.

De Minister van Finantien, beschikkende op een adres houdende bezwaren over ongelijkmatige heffing van het inkomend regt op zoogenaamde *Bremer vloeren*, als wordende gemelde steen op het eene kantoor tegen *zes* per cent als *bewerkt* belast, terwijl dezelve daarentegen op een ander kantoor wordt toegelaten tegen *één* per cent, als *ongebakken hardsteen in 't ruwe behouwen, zoo als die uit de groeven komt*, heeft beslist, dat voor zooveel de toepassing van het tarief aangaat, de *zoogenaamde Bremer vloeren* of *Bremer vloersteenen*, bij invoer, moeten worden gerangschikt onder de rubriek *steen, bewerkt*, belast met een inkomend regt van *zes* percent der waarde.

De *Staats Courant* bevat een overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de tien eerste maanden van 1854, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de tien eerste maanden van 1853.

Uit dat overzigt blijkt, dat de directe belastingen hebben opgebragt in de tien eerste maanden van 1854; *f* 16,449,215.49½, zijnde *meer* dan de raming *f* 741,758.46½ en *meer* dan in 1853 *f* 173,202.33½. De in- en uitgaande regten en scheepvaartregten *f* 3,936,617.96½, zijnde *minder* dan in 1853 *f* 312,591.20 en *minder* dan de raming *f* 3,098.68½; de accijnsen *f* 16,756,232.91½, zijnde *meer* dan in 1853 *f* 141,636.07½ en *meer* dan de raming *f* 406,817,11½; de waarborg en belasting der gouden en zilveren werken *f* 199,100.79½, zijnde *meer* dan in 1853 *f* 17,408.87½ en *meer* dan de raming *f* 46,767.44½; de indirecte belastingen *f* 9,794,756.06½, zijnde *meer* dan in 1853 *f* 1,135,322.24 en *meer* dan de raming *f* 1,917,256.06½; de opbrengst der posterijen *f* 1,266,924.43½, zijnde *meer* dan in 1853 *f* 45,716.36½ en *meer* dan de raming *f* 141,924.43½; de staatsloterij *f* 275,969.50, zijnde *meer* dan in 1853 *f* 67.50 en *minder* dan de raming *f* 57,363.83.

In totaal hebben de belastingen over de tien eerste maanden van 1854 opgebragt de som van *f* 48 678,817.17 zijnde *f* 1,200,761.68½ *meer* dan over een gelijk tijdvak in 1853 en eene som van *f* 3,182,961.03 *meer* dan de raming.

Wij lezen het volgende in het bij ons ontvangen November-nommer van het Tijdschrift voor Nederlandsch-Indie:

De nieuwspapieren in Nederland vermeldden onlangs dat eenige Javaansche landbouwers in de residentie Tagal zich van daar naar Batavia hebben begeven, om, mede namens hunne landgenooten, zich over vele grieven, vooral tegen het inlandsch bestuur, te beklagen. Dat deze plaats gehad hebbende deputatie aan den Gouverneur-Generaal van Neêrlandsch-Indië, met voorbijgang van het hoofd des bestuurs in de residentie Tagal, ook in Nederland met bevreemding is opgemerkt, valt ligt te begrijpen.

Door het bestuur dáár ter plaatse (vooral het inlandsche) zijn dan ook pogingen in het werk gesteld, om den fiscaal NITI PRODJE, den vermoedelijken bewerker dier deputatie, met eene menigte aanklagten te bezwaren. Thans maakt hij zich, volgens 't gevoelen van menigeen, die vroeger anders over hem dacht, aan allerlei verkeerdheden schuldig; thans schuift hij amfioen en pleegt hij afzetterijen enz. enz. Ruim zes jaren lang schijnt dit dan te hebben kunnen plaats grijpen, zonder dat het hoofd van het plaatselijk bestuur, zijn directe chef, iets daarvan wist. Nu echter wordt hij, bloot op deze vermoedens, eensklaps gevangen genomen, en zoodanig bewaard, dat noch vrouw, noch kinderen toegang tot hem konden krijgen; dit duurde ongeveer vier maanden lang. Men had gehoopt, dat hij, zonder verder vorm van proces, op de uitgebragte rapporten, zoude gebannen worden. Doch naauwelijks is de mare verspreid, dat hij voor eene regtbank zal gehoord worden, of deze barbaarsche handelwijze wordt aan eene vergissing toegeschreven. Wij hopen en houden ons overtuigd, dat het door de regtbank in te stellen onderzoek, menige lichtstraal zal werpen in de duisternis van het Tagalsche bestuur, en leiden zal tot een besluit, dat de familie-regeringen voor altoos bant.

NITI PRODJO toch was een vreemdeling.

De koffij-kultuur gaat in de Padangsche bouwlanden meer en meer vooruit. Ofschoon in 1853 de oogst reeds tot 102,000 pikols was gestegen, zal die van 1854 nog grooter zijn. Men verwacht toch algemeen, dat het getal van 110,000 pikols zal overtroffen worden.

De reis, die de Gouverneur-Generaal thans in dat gedeelte onzer Indische bezittingen onderneemt, kan voor het land allernuttigste gevolgen hebben. Wij vernemen dan ook met genoegen, dat hij geheel zijn tijd en al zijne aandacht wijdt aan het onderzoek der hulpbronnen dier rijke streken en van al hetgeen tot bloei en welvaart der bevolking kan strekken.

Men leest in de *Morgenster:*

»De *Nederlander* no. 1347, herhaalt (ten hoeveelste male?), dat in April 1853 door de Evangelische of Protestantsch historische partij »het bondgenootschap van de vrienden begeerd werd.»

»Tegen die vernieuwde reconstructie kan slechts herhaald worden, dat door den uitgever van *de Nederlander* aan *de Fakkel*, en door dezelfde partij, langs den omweg over *a* en *z* aan *de Morgenster* (afgewezen) voorstellen zijn gedaan.»

* Gisteren heeft aan het departement van Binnenlandsche Zaken de aanbesteding plaats gehad van het maken van eene rolbrug over de ringvaart van den Haarlemmermeerpolder, met daarbij behoorende brugwachterswoning, benevens een rijweg en vaart van die brug naar het dorp Leimuiden en eene vaste brug over de sloot benoorden dat dorp, hetgeen is aangenomen door den heer Koff te Zandvoort voor de som van *f* 4580.

* Het diner, gisteren door de leden der provinciale Staten aan den Staatsraad commissaris des konings dezer provincie gegeven in het hôtel den *Oude Doelen*, werd ook bijgewoond door den provincialen kommandant en militaire gouverneur der residentie. Vele feestdronken zijn ingesteld op den Koning, den Commissaris des Konings, op het welzijn en den bloei der provincie, op de militaire magt enz. Gulle vrolijkheid kenschetste dezen vriendschappelijken maaltijd, die tot laat in den avond voortduurde.

* Bij de Synodale commissie zijn zoo veelvuldige werkzaamheden, dat die vergadering nog een geruimen tijd bijeen zal moeten blijven, ten einde alle zaken te kunnen afdoen.

— Dezer dagen heeft de jager W. B. in het Westland, eene voordeelige jagt gemaakt, waar weinige voorbeelden van bestaan. Hij heeft namelijk op éénen dag, 22 hazen, 11 faisantenhanen, 4 houtsnippen, 2 patrijzen en 3 konijnen geschoten.

Thans is in hechtenis genomen de persoon van T. Apeker (van der Ven), schrijver van het bekende blaauw boekje, die, na een arrest van het Provinciaal Hof van Zuidholland, waarbij hij tot eene boete van *f* 2000 en een jaar gevangenisstraf was veroordeeld, zich — hangende het verzoek der nu verworpen cassatie — naar Belgie had begeven en van daar over de grenzen was teruggebragt, daar hij geene voldoende middelen van bestaan had kunnen aanwijzen.

De meeste ambtenaren en vele gezeten inwoners der Residentie ontvingen in de laatste dagen eene lijst, waarbij zij door den heer F. H. van Hall uitgenoodigd worden te teekenen voor het vastgestelde bedrag van *f* 1, voor het op te rigten gedenkteeken van Bilderdijk.

(*Arnh. Ct.*)

Sedert April 1846 bestaat de gewoonte om de met groot verlof uitrukkende miliciens, wanneer zij in hunne gemeente of in de nabijheid daarvan komen, dadelijk met dat groot verlof weg te zenden. Het gevolg hiervan was, dat de gemeente-besturen, die vooraf de opgave der sterkte van zoodanige detachementen hadden bekomen, soms 50 of meer billetten van inkwartiering *te veel* hadden gereed gemaakt. De Minister van Oorlog heeft nu de chefs der korpsen aangeschreven, dit, hetwelk tegen te gaan, en tevens het uitdrukkelijk verlangen kenbaar gemaakt, om aan de gemeente-besturen voortaan *niet* de sterkte op te geven, zoo als een detachement de garnizoensplaats verlaat, maar na aftrek, van de manschappen, die onderweg reeds met groot verlof zullen worden weggezonden, zoodat daarmede de vooraf in gereedheid te brengen billetten geheel in overeenstemming zullen kunnen zijn.

Men verneemt, dat door de bierbrouwers te Goes, in vereeniging met die uit Middelburg en verdere in de provincie Zeeland, aan de Tweede Kamer een adres zal worden aangeboden, om, uit hoofde van den treurigen en nijpenden toestand hunner brouwerijen na de invoering van den accijns op de bieren, vrijheid te verleenen om te werken naar dat hun belang medebrengt, ten einde een beter, krachtiger, smakelijker en goedkooper product te kunnen daarstellen, hetgeen tevens hunne fabrieken zal doen herleven, en alzoo de belasting op de binnenlandsche bieren af te schaffen.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Roermond, heeft zich tot den Minister van Binnenlandsche Zaken gewend met verzoek, dat binnen die stad eene Telegraafkantoor moge worden opgerigt.

Op ultimo December 1853 was het getal der in de vaart aanwezige Nederlandsche schepen aldus:

Fregatten	142	—	inhoud	56;142	lasten.
barken	334	—	»	93,091	id.
brikken	66	—	»	8,439	id.
schooners	168	—	»	13,436	id.
brigantijns, barkantijns	2	—	»	244	id.
galjassen en galjooten	123	—	»	7,389	id.
koffen	783	—	»	46,465	id.
hoekers	38	—	»	2,188	id.
stoomschepen	15	—	»	2,226	id.
schepen, wier inhoud, gemiddeld minder dan 50 lasten bedraagt	366	—	»	9,981	id.
Schepen	2,037	--	inhoud	239.601	lasten

In 1852 bedroeg het cijfer der schepen 1971 en van den inhoud 224,432. Alzoo vermeerdering van 66 schepen en van 15,169 lasten.

De waarde van de goederen in 1853 over zee uit ons Rijk uitgevoerd is geweest naar: Hannover *f* 1,400,660; Hamburg *f* 7.314.011; Denemarken *f* 1,007,351; Tolverbond *f* 3,959,945; Rusland *f* 3.438,248; Brittanje *f* 73,968,646; Frankrijk *f* 11,349,757; Sardinie *f* 1,809,957; Toscane *f* 1,693,393; Napels en Silicie *f* 2,800,924; Oostenrijk *f* 4,473,060; Turkije *f* 2,619,578; Java, enz. *f* 21,809,704; Suriname *f* 1,261,320; Californie *f* 129,340; China *f* 2,502; Australie *f* 649,628.

Hoorn, 15 Nov. Als eene merkwaardigheid mag verhaald worden, dat op de veemarkt, Maandag den 13den alhier gehouden, het vee met graagte bij partijen van twintig stuks en meer verkocht is, tegen den prijs van tusschen de twee en driehonderd guldens, ja dat er zelfs eenige stukken werden verkocht voor den enormen prijs van even boven de driehonderd vijftig guldens.

Het heugt de oudste lieden onzer gemeente niet, ooit zulk eene menigte schoon vee bijeen gezien te hebben, en waarvoor zulke hooge prijzen besteed zijn.

D **Terwolde**, 15 Nov. De sterke drank eischte heden ook hier een slagtoffer: De vrouw van zekeren smid, V. genaamd, sedert jaren verslaafd aan den jenever, vond men heden morgen in hare kamer, met den polsader afgesneden, een schermes in de hand houdende. De lijkschouwing heeft heden namiddag plaats gehad.

— Hoe gevaarlijk het is bij koud weder, kinderen alleen te laten zitten bij het vuur, is hier onlangs herhaalde malen gebleken; de gevallen, dat de kleederen der kinderen daardoor in brand geraken, zijn menigvuldiger dan men denkt. Laatstleden Maandag geraakten de kleederen van een kind, een meisje van omstreeks 3 jaren, in den brand, thans echter met dat ongelukkig gevolg, dat het reeds den volgenden dag aan de bekomene wonden overleed. De vrouw, aan wier bewaring het gedurende de afwezigheid der ouders was toevertrouwd, had zich uit het huis verwijderd, het meisje met hare eigene kleine kinderen alleen latende.

Groningen 14 November. Naar wij vernemen, heeft de heer P. Warmols heeren Gedep. Staten verzocht hem te ontslaan uit zijne betrekking van centralen ontvanger der plaatselijke belastingen op den wijn en de sterke dranken.

— Ged. Staten hebben in eene circulaire van den 9 len dezer aan burg. en weth. der verschillende gemeenten dezer provincie, als hun gevoelen kenbaar gemaakt, dat, naar de bedoeling van art. 25 der wet tot regeling van het armbestuur, de vaststelling van het maximum van den onderstand, die gedurende het volgende jaar verstrekt kan worden, in geene der gemeenten mag ontbreken, en dat hetzelve zal dienen uitgestrekt te worden tot alle die gevallen, waarin men zich verpligt acht onderstand te verleenen.

Middelburg, 14 Nov. In zijne teregtzitting van heden, heeft het provinciaal geregtshof van Zeeland, in strijd met de conclusien van den heer procureur-generaal, in de zaak van de gemeente West-kapelle tegen den staat der Nederlanden, het vonnis der arrondissements-regtbank te Middelburg bevestigd, en alzoo aan den staat de principale vordering, en aan voornoemde gemeente hare incidentele vordering beide in hooger beroep gedaan, ontzegd, met veroordeeling van den staat in drie vierden, en van de gemeente in een vierde der proceskosten in hooger beroep gevallen.

(*Prov. Z Ct.*)

÷ **'s Bosch**, 14 November. De archieven van de gemeente Vught, nabij deze stad, zijn thans behoorlijk geordend en geinventariseerd. De heer J. F. Hansse alhier, met algemeene stemmen door den gemeenteraad tot het geheel in orde brengen van deze niet onbelangrijke archieven benoemd, mog daarvan de ruimste voldoening inoogsten, niet minder dan de heer van Miert, Burgemeester van Vught, op wiens voorstel, en grondig betoog van het nut, dat er in het ordenen der achieven gelegen is, de gemeenteraad tot dit werk besloten heeft. Onderscheidene stukken van algemeen en groot belang mogt deze moeitevolle arbeid aan het licht brengen, vooral wat eigendomsregten, grensscheidingen der gemeente enz., aanbelangt, en voorzeker zal het geld zeldzaam nuttiger besteed zijn geworden, dan voor het ordenen en rangschikken van oude charters, diplomata en desgelijks. Daardoor immers zijt het publiek of de belanghebbenden zich in staat gesteld, die schatten van algemeen belang te kennen, welke zoo vaak onder het stof bedolven in de grootste wanorde gevonden worden, en wordt aan den wensch van onzen hooggeschatten, afgetreden maar nog niet vergeten Thorbecke voldaan, die het inventariseren van de archieven als een werk van de grootste noodzakelijkheid den gemeente-besturen aanbeval. Dat menige gemeente zich aan het voorbeeld van Vught spiegele en ook eens werk make om hare gemeente archieven in behoorlijken staat te brengen.

÷ **'s Bosch**; 16 November. De jagtopziener Spiering te Tilburg heeft zijn ambtgenoot Spaninks aldaar, om een klein geldelijk verschil, dat zij te zamen hadden in het veld, door een geweerschot moedwillig gedood. De justitie is onmiddellijk naar de plaats des voorvals gesneld en heeft deswegens een onderzoek ingesteld. Beide jagtopzieners zijn man en vader. Hunne vrouw en kinderen zien zich tegelijk in de diepste ellende gebragt. De misdadiger Spierings heeft zich dezen nacht vrijwillig aan de gevangenis te 's Hertogenbosch gemeld, is in verzekerde bewaring genomen en bereids geregtelijk verhoord. Hij blijft zeer kalm en is, naar wij vernemen, helaas van kwaad tot erger gekomen.

Per Telegraaf.

St. Petersburg, 15 November. Eene depêche van prins Menchikoff van 8 dezer meldt, dat het beleg voortduurt en dat de geledene schade met goed gevolg hersteld is. De vijand verschanst zich sterk op den linkervleugel van zijne stelling.

Advertentien.

Laatste Week!

IN DE

GROOTE ZAAL

van den heer DE VISSCHER, Kazernestraat.

Ter voldoening aan het verlangen van een aanzienlijk en geëerd Publiek, heb ik mijn vertrek nog eenige dagen uitgesteld, opdat een ieder de gelegenheid moge hebben, het eerst sedert twee dagen, doch met gunstigen bijval, gegeven

NEGER-CONCERT

te hooren, welke hunne aantrekkingskracht ook hier bewezen hebben. In LONDEN zijn die Concerten 2 jaren dagelijks met belangstelling gehoord.

Vrijdag 17 en Zaturdag 18 November.

GROOTE VOORSTELLINGEN

MET **REICHART'S** BEROEMD

Cyclorama

VAN TYROL, ZWITSERLAND EN ITALIE.

MET MEDEWERKING

VAN HET

ZANGER-GEZELSCHAP.

In deze week zal in de EERSTE AFDEELING weder de met allen bijval opgenomene nabootsing van Instrumenten uitgevoerd worden.

Aanvang 7½ uur. — Einde 10 uur.

ENTRÉE: 1ste rang 99 Cts. 2de rang 50 Cts.

☞ *Aan het Lokaal kunnen van 10 tot 2 ure Plaatsen besproken worden.*

(662) **REICHARDT.**

De Heer J. P. KARTHAUS, te Haarlem, berigt ons in dato 2 Nov. ll. het volgende:

Een gunstig resultaat van het gebruik der Revalenta kan ik UEd. mededeelen, van eenen Heer, die des Zomers alhier op eene Buitenplaats woont. Zijn W.Ed. leed aan de maag en ingewanden, dit was zoo erg, dat ZEd. volstrekt geene spijzen, zelfs geen Rijstewater, meer kon verdragen, maar alles weder moest uitbraken; alle hoop op herstel was opgegeven, zoodat de dood werd te gemoet gezien.

Op aanraden werd tot het gebruik der Revalenta besloten; reeds bij de eerste doos bespeurde ZEd. beterschap en is, na dezelve den geheelen Zomer te hebben gebruikt, volkomen genezen en even gezond als vroeger. In het belang der lijders aan zoodanige kwalen is ZWEd. gaarne bereid hierover informatiën te geven.

De REVALENTA is volgens geachte en beroemde Geneeskundigen een voedzaam en inwikkelend middel, dat in vele ziektegevallen alle andere artsenijen overbodig maakt; zij is volgens Medicinalraad Dr. WURZER te Bonn verzachtend en versterkend voor de ingewanden en kan met gunstig gevolg in diarrhaea, roode loop, buikloop enz. (*Durchfällen und Ruhren*) aangewend worden. Zij werkt gunstig op de spijsverteringsorganen, op de ingewanden en op de geregelde functiën en oefent ontegenzeggelijk den meest weldadigen invloed uit op den gezondheidstoestand van den menschelijken ligchaam uit.

De REVALENTA kost 87½ ct., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16. Dubbel gezuiverde *f* 4, *f* 7, *f* 16, *f* 24. In het VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts. (663)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 16 November 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{16}$ $\frac{3}{16}$ $\frac{1}{16}$			
Dito Certificat.	3	$70\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$	*Hope* 1798/1816	5	100
Dito Dito.	4	$89\frac{1}{8}$	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{4}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$83\frac{3}{4}$
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	$75\frac{1}{4}$
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	74
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien	3	$65\frac{7}{16}$	**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$17\frac{15}{16}$ 18 18	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	[$\frac{13}{16}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. $^{e}/_{m}$	3	$32\frac{11}{16}$ $\frac{13}{16}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{2}$ $\frac{9}{16}$	Metaliek	5	$68\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$73\frac{11}{16}$ $\frac{13}{16}$
Portugal.			Dito lett. B.	5	$73\frac{11}{16}$ $\frac{13}{16}$
Londen nieuwe.	5	$36\frac{3}{16}$ $\frac{5}{16}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$

Mexic. te Londen, 3 pct. $20\frac{1}{4}$; dito onben. $20\frac{1}{4}$; Gren. te Londen [illegible] Dito uitgest. $5\frac{1}{4}$; Venez. $3\frac{1}{2}$ pct. $23\frac{1}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $64\frac{3}{4}$.

Over het geheel was de markt heden bij tamelijk veel affaire onveranderd vast, met uitzondering van Oostenrijksche fondsen welken iets lager en van Spaansche welken iets hooger blijven.

FRANKFORT. Woensdag 15 Nov. Spanje binn. 5 pct. $32\frac{1}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{3}{4}$; Wissel op Amst. [illegible] dito op Londen $92\frac{3}{4}$; dito op Parijs $95\frac{1}{4}$.

LONDEN, Woensdag 15 November. Consols op t. $92\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $92\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; N. Mexic. 3 pct. $21\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 67, $66\frac{1}{2}$; Ecuador $3\frac{5}{8}$; Gren. Uitg. $5\frac{1}{2}$; Spanje buitenl. 3 pct. $37\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; dito Certific. $5\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito Passiven $4\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 84, 85; dito 5 pct. 95; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. $60\frac{1}{2}$; dito 4 pct. $90\frac{1}{2}$; Turksche leening $3\frac{3}{4}$ disc.

PARIJS, Woensdag 15 November. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 96; dito 3 pct. 72.53; Sp. binn. 3 pct. 34; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$; N. Metall. 5 pct. 83.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.